

Kihívások az oktatásban és nevelésben a bölcsődétől a felsőoktatásig

A Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat 2025/2. száma a gyermekkort érintő problémakörökkel foglalkozik, több különleges területet is felsorakoztatva.

A tanulmányok tartalma az olvasóközönség széles spektrumát vonzza: pedagógusok, pedagógusjelöltek, de az egyes tanulmányokat az érintett szülők is érdeklődéssel forgathatják. A szám tematikus része a KÖTE-konferencián került bemutatásra (a konferencia többi előadásából készült tanulmányok a 2025/1. számban olvashatók).

Napjainkban a szülők előszeretettel viszik játékos foglalkozásokra a gyermekeket, ahol megismerkedhetnek egy számukra még ismeretlen nyelvvel. Ezt a gyermek játékosan tanulja, épít a természetes érdeklődésére, beindítva a tanulási mechanizmusokat. Miként lehet bátorítani, motiválni a nyelvet tanulni kezdő gyermekeket, milyen módszerek és eszközök nyújtanak ehhez segítséget? Ezzel a témával foglalkozik az első három tanulmány, amelyek gyakorlati példákat, tapasztalatokat is megosztanak az érdeklődőkkel. Míg a Lundquist és Lehr páros a gyermekkönyvek helyét és szerepét kutatják ebben a folyamatban, addig az írás és olvasás tanulásának kihívásait ismerteti Stürmer idegen nyelvű tanulmánya, majd a gyakorlat oldaláról ismerhetjük meg kollégák véleményét az idegennyelv oktatásának nehézségeiről.

A leendő pedagógusjelöltek mentális és testi egészségét vizsgálja az évési magatartáson keresztül német és magyar mintán Takaró Milán, eredményei hangsúlyozzák a prevenció fontosságát, ami megelőzheti a lemorzsolódást a pedagógusképzésben.

Böddi Zsófia és Jármí Éva egy sajnos igen aktuális témára, a bullyingra vonatkozóan mutatják be kérdőíves felmérésüket, amelyben pedagógusképzésben részt vevő hallgatók ismertetik gyermekkori élményeiket. Pozsonyi Ferenc metaanalízisében részletes kitekintést tesz és hangsúlyozza e téma fontosságát.

Kulman Katalin tanulmánya a 21. századi nevelés kihívásaira keresi a választ, hasonlóan idősíkok mentén íródott Dévai Adrienn cikke, aki a művészeti nevelés változásait mutatja be.

A nevelés és oktatás szereplői, a gyermekek és pedagógusok mellett fontos szerepet töltenek be a szülők. Évek óta megjelenik kérdésként a szülők edukációjának, az oktatásba és nevelésbe való bevonásának kérdése. Erre az érzékeny témára nyújt rátekintést a Soós Evelin és Podráczky Judit, valamint Takácsné Szabó Melinda tanulmánya.

Az inkluzív nevelés napjainkban még sok kérdést vet fel, éppen ezért fontos minden, a témát fókuszába emelő tanulmány. A magasabb szintű integrációs törekvések lehetőséget nyújthatnak a gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítésére, a fejlesztéséhez szükséges optimális személyi és tárgyi feltételek biztosítására. Gereben Ferencné a megsegítés interdiszciplinaritását és a szakmai együttműködés fontosságát hangsúlyozza a kompetenciahatárok betartása mellett. Bajzáth, Darvai, Bereczkiné és Lehmann az ehhez szükséges adaptív környezeteket a koragyermekkorai nevelésben és ezek feltételrendszerét ismertetik tanulmányukban. Bíró Rita Zsófia azt mutatja be, hogy milyen módszerekkel és eszközökkel segítik a kisgyermeknevelők a gyermek egyéni sajátosságainak és fejlődésének megismerését, annak nyomon követését és egyéni képességeinek kibontakoztatását a bölcsődei környezetben.

A fejlesztés módszertana a pedagógusképzés centrális erőtere már az óvodapedagógus-képzésben is. Prioritásként kezelik a motoros és nyelvfajlás támogatását, erről Boronkai cikkében egy diskurzuselemzés tapasztalatain keresztül olvashatunk. A hangszínhallás kérdése fontos az írás és olvasás tanulása során, bejósolja az idegen nyelv tanulásának sikerességét, ennek a módszertani apparátusa rajzolódik ki az óvodás és kisiskolás korosztály körében Csontosné Buzás Zsuzsa és Kiss Eleonóra tanulmányában. Az óvoda és iskola átmenete jelenős területe a pedagógusképzésnek mind a tanító, mind pedig az óvodapedagógus-képzésekben. A gyengéd átmenet biztosítása alapvető érdeke a nevelésben és oktatásban részt vevő szakembereknek, szülőknek és gyermekeknek egyaránt. Kopházi-Molnár Erzsébet azt vizsgálja tanulmányában, hogy a kérdéskör hogyan jelenik meg a pedagógusképzés tanterveiben, mekkora súllyal és milyen tartalommal van jelen azokban.

A folyóirat következő három tanulmánya a tantárgypedagógiák rejtelmeibe vezet az olvasót, hiszen a matematika, környezetismeret és történelmi jellegű olvasmányok területeit mutatják be. Egyfelől a matematikai gondolkodás fejlesztésének lehetőségeiről olvashatunk Szeibert és Szabó tanulmányában, majd a környezetismeret tantárgy tartalmi változásaiba nyerünk bepillantást Homoki Erika írásában, hogy végül az Árpád-házi királylányok nyomdokaiba lépve Gilányi Magdolna az olvasásértés és történelem tanításának módszereit mutassa be a 21. századi gyermekek számára. Gombos Norbert tanulmánya a felsőfokú tanítóképzés kezdeteiről ír, végül Szurdoki Erzsébet és munkatársai A Nemzeti alaptanterv 2020. évi változtatásainak hatása a tanulók környezetismeret-tudására és -attitűdjére című tanulmányával kapcsolatot teremtenek a tanterv és a tantermi oktatás között.

A Műhely rovatunkban Klébert Luca ismerteti meg az olvasót egy olyan gyermekszótárral, amely dialektusban íródott és a Tesz-vesz szótárakhoz hasonlóan a képek erejével segít az értésben.

A Szemle rovatban három recenziót mutatunk be: Gombos Norbert ismerteti Donáth Péter *Tanítóképzők, tanáraik, diákjaik az 1945–1949. évi politikai forgószélben* című művét, majd Vass Regina vezet be Endrődy Orsolya neveléstörténet témájú művébe, melynek címe *Gyermekkor: interkulturális*

és interdiszciplináris kontextusban, végül Berta Bianka a Pásztor Enikő által szerkesztett művet (A játékról komolyan – Tanulmányok a játékkutatás legújabb eredményeiről) tárja az érdeklődő közönség elé.

A kiadvány szerkesztői melegen ajánlják a tanulmányok megismerését, valamint hasznos és tartalmas időöltést kívánnak az olvasóknak.

Klein Ágnes és Svraka Bernadett